

ÖĞRETMEN REHBER KİTAPÇIĞI

Oryantalist Resim Koleksiyonu
Osman Hamdi Bey

7 - 12 Yaş

PERA MÜZESİ

Değerli Öğretmenlerimiz,

Pera Müzesi olarak okul gruplarına yönelik 7-12 yaş grupları için Suna ve İnan Kıraç Vakfı koleksiyon sergileri kapsamında "Öğretmen Rehber Kitapçığı" hazırladık.

Kitapçıkta "Kesişen Dünyalar: Elçiler ve Ressamlar", "Osman Hamdi Bey'in Yaşamı ve Sanatı", "Anadolu Ağırlık ve Ölçüleri", "Kütahya Çini ve Seramikleri" koleksiyon sergilerinden seçilmiş eserlerin açıklamaları ve öğrencilerinize yöneltebileceğiniz sorular yer alıyor. Aynı zamanda öğrencilerinize müzeyi nasıl gezdirebileceğinize dair ve eserlerin incelenmesine ilişkin bilgiler edinebilirsiniz.

Önerdiğimiz bilgiler doğrultusunda öğrenciler; yaratıcı ve eleştirel düşünmeyi, sorgulamayı, kendilerini doğru biçimde ifade edebilme gibi becerilerini geliştirebilecek.

Müze gezisi sonrasında ise, okulda sergiler hakkında öğrencilerinize çeşitli aktiviteler de yaptırabilirsiniz.

Detaylı bilgi ve rezervasyon için:
egitim@peramuzesi.org.tr
0212 334 99 00 (4)

facebook / PeraEgitim

instagram / peramuzesi #peraegitim

twitter / @PeraMuzesi

blog / blog.peramuzesi.org.tr

youtube / PeraMuzesi

Oryantalist Resim Koleksiyonu

Osman Hamdi Bey

2. Kat Sergi Salonu

Sevgi ve Erdoğan Gönül Galerisi

Kronoloji

- 30 Aralık 1842'de elçilik, nazırlık, sadrazamlık yapan İbrahim Edhem Paşa'yla Fatma Hanım'ın 4 oğlunun en büyüğü, Osman Hamdi İstanbul'da dünyaya geldi.
- İlk öğrenimine Beşiktaş'ta başlayan Osman Hamdi, 1856'da Mekteb-i Maarif-i Adliye'ye devam etti. Yaptığı karakalem desenlerden resme olan ilgisinin bu sıralar başladığı anlaşılmaktadır.
- 1860'da, eğitim için Paris'e gönderilmiş ilk öğrencilerden biri olan ve o tarihte Ticaret Nazırı olarak görev yapan İbrahim Edhem Paşa'nın 18 yaşındaki oğlu Osman Hamdi, Tercüme Odası memurluğuna getirildi ve Paris'e hukuk eğitimi almak üzere gönderildi.
- 4 Eylül 1881'de Müze-i Hümayun müdürü P. Anton Dethier'nin ölümü üzerine bu kurumun müdürlüğüne getirildi. Çinili Köşk'te bulunan müzeyi düzenleyip geliştirmek için çalışmalara başladı.
- Resmen 2 Ocak 1882'de kurulan Sanayi-i Nefise Mektebi'nin müdürlüğüne getirildi. 2 Mart 1883'te eğitime başlayan okulda, resim, heykel ve mimarlık alanlarında eğitim veriliyor, Paris Güzel Sanatlar Yüksek-okulu model alınıyordu.
- 24 Şubat 1910'da Osman Hamdi Bey'in Kuruçeşme'deki yalısında vefat etmesi İstanbul'da ve Batı'da büyük bir üzüntüyle karşılanmış; devlet erkânının, yabancı temsilcilerin katıldığı tören, Ayasofya'da kılınan cenaze namazından sonra Müze-i Hümayun'da yapılan konuşmalarla devam etmiş, sanatçı vasiyeti üzerine çok sevdiği Eskihisar'da toprağa verilmiştir.

Suna ve İnan Kıraç Vakfı Koleksiyonundan yapıtlarıyla Osman Hamdi Bey'in yaşamı ve sanatı

Sanatçı Hakkında

Tanzimat Dönemi'nin yetiştirdiği bir Osmanlı aydını. Resim, arkeoloji, müzecilik, sanat eğitimi gibi kültür-sanat yaşamının farklı alanlarında, bir ömre ancak sığdırılabilecek zenginlikte ve çeşitlilikte katkılar yapmış bir kişilik.

Osman Hamdi Bey'in ardında bıraktığı miras, ölümünden 100 yıl sonra bile şu ya da bu biçimde sanatçıların, bilim insanlarının eserlerinde, kurumlarda, müzeciliğimizde yaşamaya devam ediyor. O her zaman gündemin ön sıralarına oturmayı, dikkat çekmeyi, sesini duyurmayı, hareketli tartışmaların konusu olmayı başarıyor.

Eserler Hakkında

Kaplumbağa Terbiyecisi

Osman Hamdi Bey
Tuval üstüne yağlıboya
221.5 x 120 cm
1906

1906'nın 1 Mayıs günü Paris Grand Palais'de açılan, Fransız Sanatçılar Derneği'nin (Société des Artistes Français) düzenlediği Salon sergisinde Fransızca adı "L'homme aux Tortues" (Kaplumbağalı Adam), sergiye ait katalogların birindeyse İngilizce adı kısaca "Tortoises" (Kaplumbağalar) olarak verilen resim Osman Hamdi Bey'in "Kaplumbağa Terbiyecisi" olarak tanınmış olan eseridir.

Osman Hamdi Bey, resmin yapılışından 37 yıl önce Bağdat'tayken babasına yazdığı bir mektupta Tour de Monde dergisinin eline geçen sayısını zevkle okuduğunu belirterek teşekkür eder. Derginin ilgili sayısında Aimé Humbert adındaki İsviçreli diplomatın Japonya'da gördüklerini anlattığı bir makalesi de yer almakta, genellikle Koreli olduğu belirtilen kaplumbağa terbiyecilerinden söz edilmektedir. Terbiyecilerin küçük bir davulla çaldıkları ritm eşliğinde kaplumbağalara sıra halinde yürümeyi, alçak bir masanın üstünde üst üste dizilmeyi öğrettiklerini anlatan metne bu etkinliği betimleyen bir gravür de eşlik eder. Söz konusu makale ve gravürün Osman Hamdi Bey'e eseri için bir ilk fikir, esin verdiği düşünülebilir.

Osman Hamdi'nin resimlediği sahnede yerdeki yeşillikleri yemekte olan kaplumbağaları düşünceli bir tavırla izleyen Doğulu giysiler içinde bir erkek figürü görürüz. Elinde bir ney tutmakta, sırtında nakkare veya kudüm cinsinden bir vurmali çalgı durmaktadır. Önünde durduğu pencerenin üstünde yer alan sivri kemerli alınlıkta "Şifa'al-kulûp lika'al Mahbub" yani "Kalplerin şifası, Sevgiliyle (Hz. Muhammed) buluşmaktır" yazılıdır. Mekân olarak, sanatçının resimlerinde sıkça karşımıza çıkan Bursa Yeşil Cami'nin üst kat odası kullanılmış, figür için pek çok resminde olduğu gibi Osman Hamdi'nin kendisi modellik etmiştir. Adamın elinde, sırtında yer alan çalgılar derviş olabileceğini akla getirir de, başlığı Elbise-i Osmaniye'de "yemeniler dolanmış keçe kalpak" olarak tanımlanan "Mardinli Kürd" tipinin başlığına benzer. Osman Hamdi'nin Viyana'da bulunduğu sırada, bu giysiyle poz verdiği bazı fotoğraflar çektiği bilinmektedir. Sanatçı, figür ve mekan detayları için, başka resimlerinde de sıkça görüldüğü gibi çeşitli fotoğraflardan yararlanmış olmalıdır.

Sorular

1. Sizce bu eser kapalı alanda mı, açık alanda mı resmedilmiş?
2. Nasıl bir bina burası? Müze mi, cami mi, kulübe mi, saray mı, ev mi?
3. Hangi cami olabilir? İstanbul'da mı, şehir dışında mı?
4. Duvarlardaki mavilikler nedir? Özel bir adı var mı?
5. Yukarıda okuyamadığımız bir yazı var, ona ne diyoruz? Sizce orada ne yazıyor olabilir?
6. Ayakta duran figür kim olabilir?
7. Derviş burada ne yapıyor olabilir?
8. Derviş'in elinde tuttuğu enstrümanın adını biliyor musunuz? Nasıl kullanılıyor?
9. Derviş'in sırtında ve boynunda asılı duranlar nedir? Ne işe yarıyor?
10. Kaplumbağalar ne yiyor?
11. Eserde en çok dikkatinizi çeken hangi renk oldu?
12. Sizce Osman Hamdi Bey'in eserdeki kıyafetiyle, günümüzde giydiğimiz kıyafetler benzer mi? Resimdeki derviş nasıl giyinmiş? Ayağındakilerin ve başındakinin adı nedir?

Cevaplar

1. Kapalı alanda
2. Cami
3. Bursa'daki Yeşil Cami'nin üst kat odasında
4. Çini
5. Hat sanatı kullanılarak hazırlanmış bir kitabe. "Kalplerin şifası, Sevgiliyle (Hz. Muhammed) buluşmaktır" yazıyor
6. Derviş andıran bir Osmanlı figürü. Osman Hamdi Bey kendisini model olarak kullanmış.
7. Kaplumbağaları izliyor
8. Ney
9. Nakkare, kudüm benzeri yarım küre biçiminde bir küçük davuldan oluşan vurmali bir çalgı
10. Yaprak
11. Öğrencinin kendi cevabı..
12. Bizden farklı giyinmiş. Ayağındakilere çedik, kafasında-kine de serpuş diyoruz.

İki Müzisyen Kız
Osman Hamdi Bey
Tuval üstüne yağlıboya
1880

Oryantalist bir ressam sayılmasına karşılık Osman Hamdi Bey'in Doğu'ya bakışı, batılı ressamlarınkinden çok farklıdır. Resimlerindeki kadın figürlerinde cinselliği ön planda tutan batılı oryantalistlerin tersine, onun resimlerinde yer alan figürler Osmanlı'da batıya açılış döneminin, bireysel kimliğinin ve yeteneklerinin farkında, öğrenmeye ve kendini geliştirmeye açık kadınlardır. Osman Hamdi Bey'in resimlerinde Osmanlı kadını, çalgı çalarken, kitap okurken ya da evinde çiçek düzenlerken betimlenmiş ve her zaman giyimli gösterilmiştir. Bursa Yeşil Cami'den mimari öğelerin yer aldığı bu resimde de tambur, def gibi çalgıların yanı sıra halılar, kakmalı ahşap işçiliği, taş oymacılığı, çiniler gibi Osmanlı'ya özgü dekorasyon öğeleriyle, sanatçının kadın kimliğine dair bu yaklaşımı bir araya getirilmiştir.

Sorular

1. Eserdeki figürler ne yapıyor? Boş vakitlerini nasıl değerlendiriyor görünüyorlar?
2. Siz de müzikle ilgileniyor musunuz? Enstrüman çalıyor musunuz?
3. Eserde hangi geleneksel enstrümanları görüyorsunuz, sayınız.
4. Kullanılan geleneksel mimari öğeleri ve dekorasyonda dikkatinizi çeken detayları anlatınız.

Cevaplar

1. İki kadın birlikte müzikle uğraşıyor.
2. Öğrenciye ait..
3. Tambur ve def
4. Çini, halılar, terlikler, mermer korkuluk, niş, ahşap kapaklar vb.